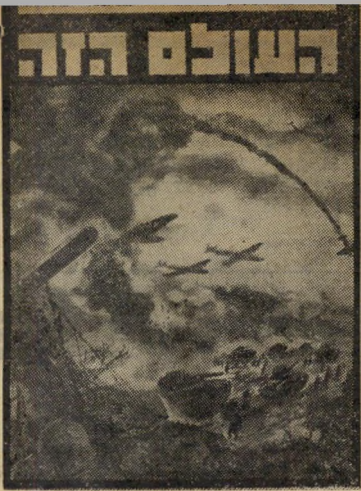

לפני 25 שנה

בגיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, מורסמה כתבת-שער, על פעולת צה"ל בחאן יוניס. הראשונה בסדרת הכתבות, "המוות בא אל הרצועה", תיארה ישראלים שנפגעו בפעולות הפיראטיות המצריות, בישובים כפית-טובך ור מעברת קוביבה. הכתבה השנייה — "פוצצנו את מבצר חאן יוניס" — תיארה, בנוסף של יומן-קרב את פעולת-התגמול של צה"ל במישטרת חאן-יוניס. כתבה שלישית בשם "וואמפייר 0147" מבקר בכרמיה" תיארה את הפלתו של מטוס מצרי בקיבוץ כרמיה, שבנבול רצועת-עזה. הכתבה, בגיזרת נירים אין כל חרע" תיארה את לילות המיקלטים של הקיבוץ, והכתבה "הפיראט ממל" תיארה את הצד השני של הנבול ואת אימוני הפלסטינים במיסגרות של הצבא המצרי.

פעולות צה"ל בחאן יוניס * אלוהים, החזיד, הדתיים ודויד בן-גוריון * האיש שישב על כיסא ראש-הממשלה

"העולם הזה" 934 תאריך: 8.9.1955

מדיניות

הסיבוב האחד-יוצאי

(ראה שער)

לפני שנה והצי ערכו כוחות צה"ל את הפשיטה הגדולה ליד עזה. אותה שעה תמחו כל המומחים נוכח התגובה המתונה של המצרים. עבדאל-נאצר לא ענה בפעור לה, והסתפק באיומים.

השבוע נתברר פשר השתיקה המזורה. אחרי עזה התכנסו ראשי המישטר והצבא במצרים לשיבה סודית, והחליטו מה הדרך היעילה ביותר לפגוע בישראלים אם יתחדד המצב החדש. הכל הבינו שמלחמה אינה כדאית.

לעומת זאת הבינו הקצינים המצריים שאפשר, במחיר זול בדם ובכסף, להפוך את החיים הסדירים בישראל לגיהנום. לשם כך לא היה צורך אלא בחוליות מעט טות של לוחמים מאומנים היטב, שיפעלו לפי דרכיהם של פגיעה, נסיגה, ופגעי עזה נוספת במקום בלתי-צפוי.

התוכניות הוכנו. הלוחמים גויסו ואומי נז. כשכבשו לפני שבועיים כוחות צה"ל שני מישטרים מצריים ליד משק מפלטים, ניתן האות והסיבוב האחד-יוצאי התחיל.

לעמוד באמצע הנהר. האיטרטגיה המצרית הפתיעה את ישראל. ותיקי חזית הדרום זכרו, כי המצרים אומנם היו תמיד חילים טובים בהגנה, אולם הצטיינו בחד מיסתורי מפני הלילה, ולא פעלו מעולם אחרי רדת החשיכה. הפיראטיות גילמו אופי חדש של לוחם מצרי. בעלי

פניו האעוותים

של טייס מצרי שנפל עם מטוסו בקיבוץ כרמיה. תצלום ממוטוטו הופל בשדות קיבוץ כרמיה. בתצלום של צלם העולם הזה נראים בבירור השערות, האוזן, העין והפה, שנדבקו בלחץ לשימשה במטוס.

תאוונות

סופו של נידון למוות

"בית-הדין מוצא את שני הנאשמים חייבים. באשמה הראשונה — יריות על הצבא. באשמה השלישית — וריקת פצצה, ובשישית — גניבת מכונית-ריי... בית הדין דן את יוסף שימחון להיתלות בצווארו עד צאת נשמתו. בית-הדין דן את מיכאל אשבל להיתלות בצווארו עד צאת נשמתו..."

בכיים של בני מישפחת שימחון ושאר הנוכחים באולם בית-הדין, שהתמוגג בשי-רת התיקווה של הנידונים, בא תשע שנים קודם זמנו.

שלמה שימחון, אחיו של הגידון, מיהר לערוך, בתוקף תפקיד שהוטל עליו, פעור לת עיקוב אחר תנועותיהם של הקצינים הבריטיים ששכנו במלון הירקון בתל-אביב. חמישה ימים לאחר-מכן חטפו אנשי אצ"ל מאותו מלון חמישה קצינים גבוהים ברי-טיים, והודיעו בתחנת-השידור החשאית שלהם: "אל תתלו את חיילינו השבויים, חי האלוהים, כי שבור נשבור את עמור די התלייה שלכם. על גרדום — בגרדום נשיבו!"

כעבור שבועיים, נאלץ סיר אלן קניג-הם, הנציב העליון לפלשתינה (א"י), לחון בפעם הראשונה נידוני-מחתרת. שימחון פשט את מדי המוות האדומים, ולבש תח-תם את הסרבל של אסירי-עולם.

כשם ששימחון לא השלים עם זכות השיפוט של הבריטים, הוא לא השלים עם חובת המאסר. כעבור שנה וחצי ברח עם כמה מחבריו דרך מנהרה שחפרו מתא הכלא לתעלת ביון ירושלמית*, ויצאו מחופשים כפועלי כיוב. חצו את איזור הכיטחון הבריטי מבלי שיבחינו בהם.

בקי בל תמיכה. בכך לא נסתיימו פעולותיו של שימחון. אותה שעה פשטה מילחמת-השיחור, והוא מצא את מקורו מן גיני ירושלים, ומאחר יותר בחדידת הפשיטה שבפיקודו של יצחק שדה.

בשלהי 1949, כשנשא לאשה את דבורה לדברג, האחראית לשידורי קול ציון הלוחמת בירושלים ופצועת המתרת, שוב לא נכונו להם חיים קלים. תשעה חרי דשים לאחר הנישואין נתקפה דבורה, כחוצאה מפציעתה, בשיתוק שפגע בחצי גופה התחתון. כל מאמצי הרופאים לא הועילו. שימחון, במסירות ובנאמנות שר איפיינו אותו, לא חסך כל מאמץ לצורך הריפוי. הוא סירב לקבל כל תמיכה שהיא, והחליט להתמודד בכוחות עצמו. גם נסיעתם לארצות-הברית ב-1952 לא הבי-אה שינוי לטובה במצבה של דבורה. שימחון לא ברח עבודות. הוא עבד ביום ושמר בלילה. עד שנתקבל לחברת המים, ומשם עבר לעבודה בקידוחי הנפט של חברת טרי-קונטיננטל האמריקאית. שימ-חון ירד לערבה.

* בין הנמלטים מתתיהו שמואלביץ, כיום מנכ"ל משרד ראש-הממשלה.

סיפר חברו לעבודה: "שימחון היה אחראי מאין כמוהו. יכולתי לומר לו בשתיים כלילה שחסר לי פועל, והוא היה נוסע לתל-אביב ומביא משם פועל כעבור שתיים."

איש לא ידע. בעומק 2600 מטר בתוך האדמה נתקעו הצינורות בשעת ה-קידוח. בגובה 30 מטר מעל פני האדמה, במרומי מגדל הקידוח, עמד יוסף שימ-חון. המכונאי האמריקאי שעמד למרגלות המגדל, החליט לחלץ את הצינורות התקו-עים. מבלי להודיע לשימחון לרדת תח-י לה מן המגדל, כנדרש, המשיך בניסיון-נות אלה שבע פעמים ללא הועיל. בפעם השמינית נמשכו הצינורות התקועים, ה-מחורבים בכבלים, אל ראש המגדל בכוח רב, והמגדל נעמד על פניו לקרקע, התי-קל כמו מפוחים.

על אחת המיטות בבית-החולים בבאר-שבע היה מוטל הזה חשוף, שעיר ובברי להפליא. היה זה חזהו של שימחון, ששכב קטוע רגל ומחוק איברים. איש מאנשי החברה האמריקאית לא מצא לנכון להודיע על המיקרה. תחת זאת דאגו מייד להעלמת האחראי להונחה הפושעת, החו-ורת זו הפעם השנייה. ואילו הפצוע, שר שכב מחוסר-הכרה, לא יכול היה לקרוא אליו את בני מישפחתו ואת ידידיו. רק כעבור יומיים, כשנודע הדבר בדרכי עקי-פין, מיהרו אל מיטתו בני המישפחה וידי-דים, ובניהם ח"כ מנחם בגין, שהועיק את טובי הרופאים והמנתחים בארץ לעזרת שימחון הגוסס.

דיחוי תשע שנים. שלושה ימים נאבק שימחון עם המוות. תשע שנים לאחר היום שנקבע להריגתו בתלייה, עד שיצאה נשמתו. כשכא מנחם בגין לקחת את האם להלוויה במכוניתו, אמרה: "אינני ראויה לכבוד זה, אולי יוסף היה ראוי לו." אך הפעם היה בכייה של האם למר-דתיסורים בכי תמרורים. על דם בנה שנגאל ממגדל הגרדום ונשפך במגדל הקידוח.

אנשים

בתשובה לדרישת המפלגות ה-דתיות לחוקק חוק נגד גידול החזיר, השיב המיועד לראשות-הממשלה, דויד בן-גוריון: "אלוהים ברא את החזיר ואחר כך פקד על נוח להכניס חזירים לתיבתו, כדי שלא יישמדו ויעברו מן העולם, ומי אני שאחסל את החזיר?"

כוח ההרגל פעל מן הסתם על דויד בן-גוריון, שנכנס השבוע לאולם המליאה בכנסת והתיישב על כורסת ראש-הממ-שלה, שהיתה פנויה באותו הרגע מיוש-בה הקבוע, משה שרת. מזכיר הממ-שלה, זאב שרף, ראה הכרח להעיר לו על כך בלחישת.

נוסח מיוחד מצא ראש-הממשלה משה שרת כשהציג את חבר בית-הנב-חרים האמריקאי עמנואל סלר בפני אשתו, ציפורה שרת: "הכירי נא, זהו הבסטי-סלר שלנו..."